

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 90

Sreda, 13. novembra 1935

Leto X

Iz notranje politike

Beograd, 9. 10. 1935.

Diskusije trajajo dalje. Sklepi in rezultati se ne objavljajo. Opozicija ne razkrije svojih kart, ...

Radikalna stranka se ustanavlja od spodaj navzgor; vsa ...
Za izjemo postane sicer tudi glavni urednik »Slovenca« dr. Ahčin iz Ljubljane predsednik krajevne politične organizacije v št. Gotardu, tam nekje pri Trojanah. To funkcijo pa je prevzel bržčas v duhu intencij, ki nam jih pišejo iz Rima v »Osservatore Romano«. Te intencije pa seveda tudi stranki ne bodo v škodo.

V Beogradu občudujejo organizatorični talent in smisel, ki ga ob vsaki priliki pokažejo Slovenci. JNS, ki so jo ustanavljali prej, je imela v Slovincih najboljše in najštevilnejše članke. Šteli so jih na tisoče. Ravno tako je sedaj že izvršena organizacija JRZ, ki hoče biti seveda nekaj drugega od JNS. — Za JRZ so prepričani, da je poglata že take korenine, da je ne bo več nihče ugonobil in zato bo najbolje Slovincem prihranjena nova preorientacija in pregrupacija.

Politična kriza v Španiji

Socialisti napredujejo v vsej državi

Odkritje korupcijske afere v Španiji je zopet zbudilo politično življenje.

Kljub vsem strogim naredbam vlade so socialisti izdali oklic na narod, v katerem napadajo režim. Tudi intelektualci z Miguelom Unamunov na čelu so se oglasili s posebno izjavo. V zadregi vlada prvotno na oba oklica niti reagirala ni.

V parlamentu je 400 poslancev. Klerikalno radikalna vlada je z afero utrpela, zato se krha. Od 75 poslancev jih ni glasovalo za vlado 17, 43 socialnih demokratov ne hodi več od oktoberske revolucije v parlament iz protesta. Očividno je, da se bližajo nove volitve, ki se jih boji zlasti reakcionarci Gil Robles, vedoč, da bo izid novih volitev bolj levičarski.

Reakcionarna vlada bi rada poostri-la diktaturo, toda preds. republike Alcala Zamora tega ne dopušča, ker je očividno, da se krepe levičarske stranke, ter da so zopet socialisti prevzeli vodstvo notranje politike proti reakciji, ki želi diktaturo.

Socialistov ne morejo zatreti Na Dunaju so zaprli nad tisoč socialistov

Avstrijska poročila pripovedujejo, da so na Dunaju odkrili tajno delavsko organizacijo ter zaprli nad tisoč nje članov. Organizacija je imela tajne znake, člani številke. Ta dogodek ponovno kaže, da avstrijska reakcija ni uspela, ker delavstvu ni ničesar dala, pač pa vzela svobodo in organizacije. Delavstvu ne preostaja drugega, kakor da se organizira v edino možni obliki.

All si že dobil novega naročnika za „Delavsko Politiko“, smatraj to za svojo dolžnost!

Skupščina Delavske zbornice

Delavski parlament o važnih socialnopolitičnih problemih

Za izvajanje socialne zakonodaje, izvedbo starostnega zavarovanja in zavarovanje za slučaj nezaposlenosti — proti znižavanju mezd!

V nedeljo, dne 10. t. m. so se zbrali v Ljubljani delegati Delavske zbornice k proračunski seji. Navzočih je bilo 57 delegatov, 3 pa so bili zadržani. Seji je prisostvoval tudi zastopnik bana ban. svet. g. dr. Karlin.

Predsednik zbornice s. Sedej se je uvodoma spomnil grozovite rudniške nesreče v Rtnju, ki je zahtevala 22 smrtnih žrtev. Nato pa je počastil spomin pred kratkim preminulega kandidata namestnika strokovničarja Rutarja.

Potem je s. Sedej v daljšem govoru poročal o delovanju Delavske zbornice od zadnjega plenuma in v zvezi s tem obširno orisal položaj, v katerem se nahaja naše delavstvo. Zlasti je podčrtal stanje v naših rudniških revirjih, kjer vladata glad in beda radi velike brezposelnosti, praznovanj in izstavitev.

Rudarskemu zavarovanju grozi propast.

Za sanacijo bratovskih skladnic je bil osnovan centralni fond, ki bo donal samo 1 milijon Din, ukinitven pa je bil pokojninski sklad, iz katerega so bratovske skladnice oz. vpo-kojenci dobivali 4 milijone Din. Radi redukcij naročil premoga grozi ustavitve nekaterih rudnikov in nova redukcija rudarjev; brezposelna armada se bo torej zopet znatno povečala.

V zadnjem polletju je izbruhnilo 12 stavk,

poleg tega pa je bilo še veliko število drugih mezdnih intervencij, kar najbolj zgovorno priča, kako žalosten je položaj našega delavstva. Stavke se je skušalo zlonamerno prikazati kot politične akcije in je proti temu Delavska zbornica že svoj čas v posebnem komuniqueju protestirala, pa tudi današnja skupščina odločno zavrača takšna podtikanja. Izvajanju s. Sedeja so delegati burno pritrjevali.

Tajniško poročilo je nato podal s. Uratnik, ki je v svojem zelo stvarnem referatu govoril o gospodarski krizi in njenih posledicah. Čeprav je zaznamovati malenkosten porastek zaposlitve, se položaj s tem ni zboljšal.

ker so istočasno občutno pričele padati mezde.

Tudi v tekstilni industriji se že opazajo prvi znaki krize. Gradbene stroke se gibljejo komaj na polovični višini one delavnosti, ki je bila pred krizo.

V rudarstvu je padla produkcija za 50%

radi umetnega zmanjšanja državnih naročil v Sloveniji. Naša kreditna in denarna organizacija je v popolnem razsulu, kar se najhujše odraža v gospodarstvu.

Brezposelnosti bi se moralo posvečati več pažnje.

Vsako leto doračča okrog 10.000 mladine.

za katero ni zaposlitve. Vrhovni svet svobodnih strokovnih organizacij se je pred kratkim sestel v Beogradu in zahteval, da se vnese v državni proračun vsaj

20 milijonov dinarjev za podporanje brezposelnih.

To zahtevo bodo podprle vse strokovne organizacije kakor tudi kongres Delavskih zbornic, ki se bo vršil meseca januarja.

Banovinski bednostni fond bi se moral v celoti stekati v Javne borze dela in Bratovske skladnice, ker so dosedanje izkušnje pokazale, da se ta sredstva ne uporabljajo v te svrhe in da igrajo pri razdelitvi podpor veliko vlogo politični momenti.

Sedanja kriza je znatno zanjela industrijo v Sloveniji.

kjer je zavarovanih 16% članstva SUZOR-ja, ako bi šteli brezposelne, bi se ta odstotek povzegal na 20%, krediti za brezposelne iz drž. sredstev pa se delijo tako, da odpade na Slovenijo le par odstotkov. Zavarovanje za slučaj brezposelnosti in uvedba

40 urnega delovnega tedna

bi pri nas brezposelnost znatno omilila. Imamo pa tekstilne industrije (Kranj), kjer se dela po 10 in celo 12 ur na dan. Mednarodni urad dela je mnenja, da so javna dela uspešno sredstvo za pobijanje brezposelnosti, ako so financirana s posojili, ne pa iz davkov in če so organizirana velikopotezno. Pri nas pa se plačuje

za javna dela od 16 do 20 Din dnevne mezde.

Stvarni kapitali za posojila so tu, nimamo pa pametne kreditne organizacije.

Tudi trgovske in industrijske zbornice (Zagreb) se v zadnjem času bavijo s potrebo omejitve parazitskih industrij z zastarelimi napravami, določitvijo minimalnih mezd in ukinitvijo zaposlitve otrok. Pravilne gospodarske politike ni brez pravilne socialne politike. Kooperacija med delavskimi in industrijskimi zbornicami, ki jo zagovarja predsednik zagrebške industrijske zbornice, pa seveda ne pride v poštev, ker ima Delavska zbornica svoje posebne naloge.

Zaradi številnih rudniških katastrof je Delavska zbornica zahtevala

stroge rudarske policijske predpise

in kontrolo nad varnostjo v rudnikih, pri čemer morajo sodelovati tudi rudarji. Poročilo tajnika je bilo sprejeto z dolgotrajnim odobravanjem.

Nato je podal poročilo blagajnik s. Čelešnik o računskih zaključkih ter naglasil zahtevo Delavske zbornice po popolni avtonomiji. O uporabi denarja in sestavi proračunov naj odloča le plenum Delavske zbornice, minister za socialno politiko bi naj imel samo pravico kontrole nad poslovanjem.

Poročilo finančne kontrole je podal predsednik s. Petejan, ki je predlagal upravnemu odboru razrešnico; prelog je bil po debati soglasno sprejet.

Sledila je debata, v katero je posegel kot prvi s. Petejan, ki je govoril o delovanju in nalogah Delavske zbornice, o krizi v socialnem zavarovanju, neizvajanju socialne zakonodaje ter o potrebi izvedbe starostnega zavarovanja. Zahteval je

svobodo koalicije.

da se bo zamoglo delavstvo proti izkoriščanju braniti s svojimi organizacijami. — Delegat Kosem (NSZ) je povdarjal veliko delo, ki ga vrši Delavska zbornica ter omenil potrebo zakona o minimalnih mezdah in obveznosti kolektivnih pogodb. — Sodrug Jakomin se je bavil z ustrojem inšpekcije dela, ki nimajo dovolj prožnosti, zlasti pa jim primanjkuje kreditov, da bi zamogli uspešno vršiti svojo nalogo. Tozadevni krediti so se nabanovini porabili za pobijanje griže. Zahteval je tudi

večjo zaščito delavskih zaposlenikov.

V to svrhu je predlagal posebno resolucijo. — Dr. Bohinjec (NSZ) je naglašal, da se v pogledu izvajanja socialne zakonodaje ne postopa dovolj ostro s strani oblasti. Pri okrajnih glavarstvih bi se morali ustanoviti socialnopolitični referenti. Priporočal je intenzivno propagando za uvedbo invalidskega, starostnega in posmrtninskega zavarovanja delavcev.

S. Arh se je v svojem govoru bavil s perečimi rudarskimi vprašanji. Sanacija Bratovske skladnice se je izvršila tik pred volitvami tako, da je danes rudarsko zavarovanje

na robu propada.

Nešteto je bilo izvršenih tozadevno intervencij, ki pa so ostale brezuspešne. Govornik je predložil v to svrhu posebno resolucijo, ki zahteva takojšnjo revizijo tega vprašanja in denarna sredstva za Bratovske skladnice v smislu predlogov, sprejetih na seji Glavne Bratovske skladnice v Ljubljani.

Opozoril je dalje na katastrofalne posledice

zapostavljanja rudnikov v Sloveniji

in favoriziranje rudnikov v Bosni in na jugu pri državnih naročilih premoga. Na račun nesramno nizkih mezd, ki jih plačujejo rudniki v južnem delu države, se zapostavljajo rudniki v Sloveniji, kar povzroča nove redukcije v revirjih, premogovniku v Velenju pa grozi ustavitve obratovanja. Tudi topogledno je s. Arh predložil posebno spomenico, ki naj jo Delavska zbornica tolmači na merodajnih mestih.

Delegat inž. Žumer (JSZ) je naglasil zadovoljstvo, ker ni slišati več gromovništva, o pohodu narodnega socializma, temveč se slišijo iz tel

vrst pozivi k skupnemu delu v Delavski zbornici, ki je sedaj kompaktna, kot še nikoli. Pripomnil je, da je začel davčni vijak pritiskati tudi na delavske zadruge, katerim se nalaga družbeni davek. Upravni odbor naj proti temu protestira. Predlagal je dalje, da skupščina sprejme resolucijo, ki zahteva, da se nujno omogoči volitve v bolniško zavarovanje delavstva. — S. Godnik je povdarjal, da se ne smejo vršiti

Javna dela na račun delavskih mezd,

kakor se je to zgodilo pri regulaciji Savinje. Domači podjetniki niso mogli prevzeti dela, za katerega se je nudilo premalo, našli pa so se podjetniki iz juga, ki so delo izvršili na ta način, da so plačevali delavcem nesramno nizke mezde. — Delegat Zemljič je zahteval za nameščence uvedbo starostnega zavarovanja. — Končno je govoril še s. Jelen, ki se je bavil z vprašanjem brezposelnosti; zahteval je nujno pomoč in

Uvedbo zavarovanja za brezposelne.

Strokovne organizacije in Delavske zbornice so v tem pogledu storile več, kakor pa forumi, ki so za to poklicani. Vsota 20 milijonov dinarjev, ki jo naj vnese država v svoj proračun, go-

tovo ni pretiran znesek za omiljenje strašne bede, ki vlada med brezposelnimi.

Bednostni fond

se je doslej porabljal v druge svrhe, kakor pa je bil prvotno namenjen; »Šu...«. Brezposelni potrebujejo dela in kruh, ne pa miloščine.

S tem je bila debata zaključena. Blagajnik s. Češnik je nato poročal o proračunu, ki izkazuje 2,199.244 Din dohodkov in prav toliko izdatkov. Želja vseh bi bila, da bi se proračun v marsikaterem oziru izboljšal, kar pa vsled razmer ni mogoče. Po kratki debati je bil proračun sprejet soglasno. Istanto sta bila soglasno sprejeta službeni pravilnik za nameščence Delavske zbornice in pravilnik o fondu za podporo preganjanih delavskih zaupnikov, kakor tudi vse predlagane resolucije.

V lepem nagovoru je predsednik s. Sedej podčrtal složno delo skupščine ter pozval delegate, da poročajo svojim strokovnim organizacijam in delavstvu o delovanju Delavske zbornice, ki se bo trudila tudi v bodoče služiti delavstvu in njegovim interesom. Nakar je ob vsesplošnem pritrujevanju zaključil lepo uspelo skupščino.

Sporazum na račun Rusije?

Čudna zakulisna igra

Ponovno smo že spregovorili o dvoiličnosti in kolebljivosti francoske zunanje politike, ki ni bila brez krivde na spremembi političnih razmer v Nemčiji in Avstriji. Od tedaj ima fašizem glavno, iniciativno besedo v Evropi, ker ni bilo in še ni iskrenega sodelovanja med zapadnima evropskima demokratičnima velesilama. Od 1933. leta dalje diktira fašizem Evropi, čeprav so si začasno razne fašistične velesile v laseh. Dasi v zadnjih časih razni fašistovski režimi ne živijo baš v medsebojnem prijateljstvu, vendar eden ali drugi fašizem diktira ostalim državam način in tempo nastopanja in jih sili, da uravnavajo svojo politiko po zahtevah enega in drugega fašizma, namesto da bi vodile politiko v skladu z interesi Evrope in demokracije.

Lansko leto se je zasnova ideja prijateljskega bloka med Francijo, Češko in Rusijo; ta blok naj bi bil močnejša protiutež proti raznim fašizmom. Ta ideja je zvezana z imenom pokojnega Barthouja in češkega državnika Beneša. Barthou je postal žal žrtev marsejskega atentata. Kdor veruje v slučaje, naj veruje. Kdor je skromen, bo zasledoval ozadje zločinškega atentata samo do madjarske Janke Puzste. Kdor misli globlje, bo vedel, da so zveze teroristov segale dalje.

Laval je postal naslednik pokojnega Barthouja. Beneš se trudi, da reši njegovo osnovno zamisel. Toda pri vseh svojih najodličnejših sposobnostih ne more Beneš rešiti tega, kar se zamudi ali zagreši drugod. Namesto da bi ustvarili zasnovani blok, namesto da bi se sporazumeli pravočasno z Anglijo, je Laval sklenil nejasen sporazum radi afriških kolonij.

Pisali smo že o dvoilični Lavalovi vlogi med Londonom in Rimom ves čas abesinskega konflikta. Zdaj prihajajo nove vesti iz zakulisne igre.

Nedavno je bila v Švici seja upravnega sveta bazelske banke za mednarodna plačila. Na konferenci se je govorilo o zaščiti bank in denarnega prometa za slučaj vojne. Kapitalisti pač skrbijo za to, da se zavarujejo njihove »poslovne zadeve« v vsakih razmerah. Ob tej priliki je prišlo do važnih razgovorov o marsičem.

Znani novinar Pertinax poroča v »Echo de Paris« in gospa Tabonis v »Oeuvre«, da je predsednik nemške banke Schacht z uspehom razlagal guvernerju angleške banke Montagu Normanu, da sarkacije proti Italiji pomenijo veliko škodo za evropsko gospodarstvo, liro in funt šterling. Guvernerju francoske banke Tanneryju je predložil skupno nemško-francosko posredovanje v italijansko-abesinskem konfliktu. S sklicevanjem na iz-

recno pooblastilo s strani Hitlerja je ponudil pogodbo med Nemčijo in Francijo. »Mi Nemci ne mislimo na to, da bi spreminjali svojo zapadno mejo. Prej ali slej si bosta Nemčija in Poljska razdelili Ukrajino, trenutno smo pa zadovoljni, ako uveljavimo svoj vpliv v baltijskih deželah.«

Po »Oeuvre« je bila ta Schachtova izjava povod za posebno ostru izjavo ruskega poslanika Potemkina, ki je zahteval v Ženevi »nedeljivost miru«, to je garancijo za nedotakljivost meja vseh držav.

»Daily Herald« pa poroča, da je pokazal Laval živahno zanimanje za Schachtove izjave. Poslal je privatnega posredovalca Fernanda de Brinca v Berlin, da tam sporoči, da bo Laval še nadalje zavlačeval sprejetje francosko-ruske pogodbe v parlamentu in da daje svobodne roke Nemčiji v vzhodni Evropi. Zato pa Nemčija ne sme vojaško utrjevati Porenja, priznati mora neodvisnost Avstrije in nedotakljivost Čehoslovaške. Berlin odklanja te garancije, vendar Laval še vedno upa na uspeh.

Nadaljnji razvoj dogodkov zavisi mnogo od tega, če bo francoska demokratična levica prišla na krmilo. Kajti poleg drugih strank, ki tvorijo ta blok, se zavzema tudi Herriotovo krilo radikalov za uveljavljenje in popolno izvedbo francosko-ruske pogodbe.

Vojna v Afriki

Iz razvoja dogodkov v vojni med Abesinijo in Italijo ni posebnih dogodkov. O ofenzivah pač poročajo. Italijani so zavzeli Makale na severu in v jugovzhodu provinco Ogaden, kakor poročajo. Svojo ofenzivo preneso sedaj Italijani na ogadensko fronto. Tudi Abesinci govore o ofenzivi. Kdaj in kje bo ta ofenziva, ni jasno. Nje notranja slabost je vzrok, da ne more pričeti odločilnejšega napada. Poleg tega se očividno zanaša na Anglijo, ki pa veže v sporu med Italijo in Abesinijo z vprašanjem pomorskih sil v Sredozemskem morju. Diplomatska taktika in akcija to domnevno potrjuje.

Italija se brani. Obenem se skuša sprijazniti z Nemčijo, si s tem omogočiti vojne potrebščine ter ustvariti v Evropi politično zvezo, ki utegne pozneje presedati konsolidacijski politiki malih držav (male antante predvsem) v srednji Evropi in na Balkanu.

Vsa politika je še vedno zagoneška. Tolažba Anglije sama, da ostane zvesta načelom Društva narodov, pač ne more biti dovoljna garancija, ker imperializem brani vedno le svoje interese.

Jutri volitve v angleško poslansko zbornico

Demokracija v Angliji in volitve

V Angliji sme tudi delavska stranka imeti svoje volilne govore po radiju. Tri velike stranke so se glede teh govorov dogovorile tako:

Konservativci so imeli po radiju pet govorov, delavska stranka štiri, liberalna pa tri. Zadnje dneve pred volitvami govori po radiju niso dovoljeni.

Pri volitvah 39 kandidatov nima protikandidatov v svojih okrajih. Zato se smatrajo kot izvoljeni.

Med njimi 17 poslancev delavske stranke in 22 poslancev konservativne stranke.

Zadnje volitve v Angliji so se vršile 27. oktobra 1931, dva meseca po padcu druge delavske vlade in prve nacionalne vlade Mac Donalda. Naslednje številke kažejo razmerje glasov in mandatov angleških strank v letih 1929 in 1931

Del. stranka	8,362.594	6,648.023	287	52
Konservativci	8,664.243	11,926.537	260	457
Liberalci	5,320.310	2,320.310	59	72
Ostale stranke	293.880	764.534	9	20

Iz gornjih številke je razvidno, da je Delavska stranka v l. 1931 izgubila 1,714.571, dočim so konservativci in liberalci imeli skupno samo 1,262.594 glasov več kot l. 1929 in vendar je Delavska stranka izgubila l. 1931 v primeri z l. 1929 235 poslancev. To pa radi tega, ker je v Angliji vpeljan večinski volilni red. Kandidat, ki dobi v svojem volilnem okraju samo en glas večine je izvoljen, glasovi nasprotnega kandidata, ki podleže, pa gredo v izgubo. Pri volitvah l. 1931 so šli konservativci in liberalci složno v volitve in so — razen v 100 volilnih okrajih — enotno nastopali proti Delavski stranki in njenim kandidatom. Uspeh ali neuspeh pri sedanjih volitvah je mnogo odvisen od tega, ali bodo v volilnih okrajih poleg konservativcev in Delavske stranke kandidirali tudi liberalci, ali pa bodo le-ti podpirali konservativce proti delavcem.

Ekspoze čehoslovaškega zunanjega ministra

Odobravajo ga tudi komunistični poslanci.

Čehoslovaški zunanji minister dr. Beneš je v poslanski in senatni zbornici razvil program zunanje politike, politiko sprave in miru med narodi. Govoril je za mir v Afriki, za vzhodni pakt, za podunavski sporazum, ker le mir in splošni sporazum omogočata zdravo obnovo javnega življenja.

Njegov ekspoze je v vsem inozemstvu zbudil pozornost.

Za odobritev zunanje politike so glasovale koalicijske stranke in komunisti. Zgodilo se je prvič, da so komunisti glasovali za praktično poli-

tiko vlade, kar znači, da čehoslovaški komunisti odobravajo politiko, v kateri sodelujejo tudi socialisti.

Pri glasovanju so bili odsotni poslanci slovaške ljudske stranke, nacionalne zveze in Ogrci. Proti zaupnici so glasovali samo fašistični studentski Nemci.

Komunistični poslanec (Poljak) Slivka je obenem odločno protestiral proti poljski iredenti in čehoslovaški akciji. Komunisti so proti izpremami šlezjske meje, ker ne marajo priti pod poljsko oblast.

Zopet izpremembe v socialnem zavarovanju

Naše stališče je: Takojšnji razpis volitev, da bodo izvoljene samouprave mogle odločati o problemih socialnega zavarovanja

Delavci in nameščenci vse države zahtevajo izpopolnitev socialnega zavarovanja. Delodajalci, nekaki »svedrovci«, pa neprestano vrtajo s svojimi jeremijadami, da je socialno zavarovanje luksuzno in da naj se prilagodi »gospodarskim razmeram«, ker delodajalci živijo od samih izgub, zavarovanje pa itak ni potrebno. Službojemalci naj delajo in štedijo, pa bo šlo. Take so navadno govornice in le uvidevnejši podjetniki priznavajo nujnost socialnega zavarovanja, ki jim je pa tudi »pretežko breme«. Odkritih prijateljev ima socialno in pokojninsko zavarovanje ali celo zavarovanje za nezaposlenost jako malo.

Z ozirom na anketo zasebnih nameščencev, ki je bila dne 3. t. m. v Beogradu, je minister socialne politike zopet pozval Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu, da prouči vprašanje o obveznem zavarovanju delavcev za nezaposlenost. Obenem je minister naročil Osrednjemu uradu v Zagrebu, da prouči vprašanje ustanovitve posebnih krajevnih organov za socialno zavarovanje nameščencev. Poleg sedanjih okrožnih uradov naj bi poslovali v področju osrednjega zavarovanja posebni uradi za nameščence.

Glede razširitve pokojninskega zavarovanja, ki obstoja sedaj le za dravsko banovino in Dalmacijo, ima minister socialne politike že pooblastilo finančnega zakona 1935-36 za razširitev delokroga zavarovanja. V ta namen minister zahteva od Pokoj-

ninskega zavoda za nameščence v Ljubljani, da izdela na podlagi izkušenj in statističnih podatkov iz vse države načrt tozadevne naredbe. S tem je pač obnovljeno pripravljeno delo, ki se lahko kmalu uresniči, če se ne pojavijo opasni »svedrovci«, ki bodo skušali zadevo zavlačevati in načrte poslabšati.

Prav tako nujno je splošno delavko zavarovanje za starost in onemoglost. Dne 1. maja letos je minilo že deset let, odkar bi bilo moralo biti to zavarovanje po zakonu o zavarovanju delavcev že uvedeno. Odlaga se pa izvedba z najrazličnejšimi izgovori. Če bi se bilo to zavarovanje izvedlo pred desetimi leti, bi danes imelo vsaj 300.000 delavcev in delavk desetletno karencu za sabo in pravico vsaj do majhne pokojnine ali rente. Tako pa delavstvo te pravice nima in bo še moralo čakati in čakati na njo, ko bo izrpano pa iskati — miloščine, čeprav je dalo ves sok svojega življenja nevhvaležnemu gospodarstvu.

Reforme v socialnem zavarovanju so potrebne, toda izboljšati ga je treba in predvsem tudi izvesti zadostno splošno delavsko zavarovanje za starost in onemoglost.

Prvo, kar je potrebno pa je izvedba volitev v samouprave delavskega zavarovanja, ki morajo sodelovati pri reševanju vseh problemov socialnega zavarovanja.

V ogledalu

Katoliška cerkev in vojna. V št. 257 »Slovenca« z dne 8. novembra 1935 čitamo v članku »Vatikan in italijansko-abesinska vojna« to-le: »Tudi je nemogoče, da bi Cerkev vojno kot tako na splošno proklela. Zato Cerkev nima od Kristusa nobenega pooblastila... Tudi v svetem pismu ni vojna na nobenem mestu principielno obsojena in prepovedana... — Torej cerkev ni v načelu proti vojni, le takih vojn, ki se ne vodijo za dobro, ampak za zlo.«

Če si z naročnino v zaostanku, jo poravnaj takoj! Pomisli, da se morajo delavski listi vzdrževati izključno z lastnimi sredstvi. ---

da lahko rečemo, da bo računski zaključek za 1. 1935 izkazal že nad 30.000 Din premoženja. Naraščanje fonda je posledica tega, ker je sedaj tudi tovarna pričela plačevati svoj po pravilih določen prispevek v višini 1 odstotka delavskih mezd. Prvotno je to odklanilo, kljub temu, da so delavci že plačevali 3 odstotke svoje meзде. Ker fond narašča, je upati, da se bo izboljšala pokojnina, ki je danes tako nizka, da nas je sploh sram o tem poročati. Upamo pač, da bo novoizvoljeni odbor, ki se je izpopolnil s precejšnjim številom novih odbornikov, v triletni poslovni dobi mogel zaznamovati še lepše uspehe, kot jih beležimo v zadnjih treh letih. Od podjetja, ki postavlja predsednika fondove uprave, pa pričakujemo, da bo tudi v naprej držalo svojo besedo, ki jo je na občnem zboru dal g. ravnatelj. Želimo, da bi naše delavstvo moglo zaznamovati še več uspehov, posebno sedaj pri sklepanju kolektivne pogodbe. Vam, delavci, pa ključem, bodite trdni v svoji organizaciji SDSZ, ter naročite si naš delavski list »Delavsko Politiko«, pridobivajte ji novih naročnikov. »Delavsko Politiko« mora imeti vsak delavec.

Delavec.

Svarilo. Vse, ki raznašajo o meni neresnične govorice, me obrekujejo in hujskajo celo moje otroke proti meni, opozarjam, da s tem svojim početjem nemudoma prenehajo, ker bom v nasprotnem slučaju vsakogar sodnijsko preganjal. — Anton Žibret ml.,

Zagorje ob Savi

Zopet redukcije. Tukajšnja uprava rudnika je z zadnjim novembrom odpovedala službo 19 delavcem pri apnenicah vsled pomanjkanja naročil. Ti reducirani, ki so do 90 odstotkov sami poročeni in očetje številnih otrok, že sedaj niso mogli izhajati s svojimi nizkimi mezdami, kako bodo pa sedaj živeli, ko bodo ob vsak zaslužek? Sicer priznamo, da je dandanes vsak delavec ne samo upravičen, temveč tudi potreben dela in zaslužka. Vendar pri tej redukciji se je po informacijah, ki so nam bile na razpolago, postopalo tako, da se je predvsem reduciralo one, katerih temeljna plača je višja, ne glede na njihovo službeno dobo in družinske razmere. Če je to socialno, ne vemo! Na vsak način pa se bodo morala najti sredstva za njihovo preživljanje.

Predavanje.

V nedeljo, dne 17. nov. ob 9. uri dopoldne se bo vršilo v Kino-dvorani v Zagorju predavanje o temi »Pomen in namen raznih strokovnih organizacij«. Predavanje sklicuje Zveza rudarjev Jugoslavije, podružnica Zagorje in bo predaval s. J. Arh. Rudarji, delavci in delavke, udeležite se tega predavanja vsi.

Iesenice

Za enakopravnost žene. V sredo, dne 13. t. m. se bo vršil javen shod za enakopravnost žene. Pričetek ob pol 8. uri. Lokal bo razviden na letakih. — Shod je bil pravočasno prijavljen in ga je sresko načelstvo tudi dovolilo. Dovolilnico je pa poslalo občinski upravi, z nalogo, da jo do 6. t. m. dostavi v roke sklicatelja (dr. Stempiharja). Ta dostava se do 9. t. m. še ni izvršila in je proti temu bil vložen protest na g. župana.

Velenje

Veliko rudarsko zborovanje

se je vršilo dne 10. t. m. v Velenju. Dvorana pri Raku je bila nabito polna poslušalcev in poslušalk, ko je ob pol 10. uri s. Polanec otvoril predavanje: Med drugim je rekel: Velenjski rudarji smo imeli svoj dom, bili smo kot družina, povezani v svoji razredni strokovni organizaciji. Napočili so viharni dnevi. Viharji so nam našo stavbo razrušili in njene prebivalce razpršili. Nekateri so bili veseli tega, češ, smo se vsaj rešili vseh obveznosti plačevanja, članskih prispevkov in drugih dolžnosti. Toda dogodki, ki so sledili katastrofi, so delavstvo naučili, da je spoznalo vrednost organizacije. Razkopalni smo pogorišče, pripravili smo teren za novo zgradbo. Zgradba bo skoro stala in tedaj bo naša skrb, da jo bomo lepo opremili in dekorirali, da nam bo vsem prijetno in varno zavetišče.

Pri vsem tem pa ne smemo pozabiti besed Karla Marxa, ki je rekel: Osvoboditev delavskega razreda more biti le delo delavskega razreda samega. (Ploskanje.)

Po njegovih izjavah je kot prvi govoril s. dr. Reisman, ki je na posameznih primerih prikazal krivice, ki se gode delavstvu, kljub socialni zakonodaji in je nato v bodrilnih besedah opominjal rudarje k zvestobi in vztrajnosti v vrstah strokovne organizacije in v boju za izboljšanje socialnega položaja ter lepšo bodočnost. Zlasti je tudi poudarjal važnost delavskega tiska »Delavske politike«. Njegova izjavanja so poslušalci sprejeli z velikim odobravanjem.

Za njim je govoril s. Eržen o glavnih socialno-političnih zahtevah delavstva, 40-urnem delavniku, starostnem in brezposelnem zavarovanju in novi ureditvi gospodarskega sistema, ki mora temeljiti na pravilni razdelitvi dobrin, da bo lahko vsak človek v svobodi užival sad svojega dela. Posebej se je še bavil z vprašanjem ukinitve drž. naročil premoga pri velenjskem rudniku, ki so izostale že v oktobru popolnoma. V boju proti grozečim posledicam bodo velenjski rudarji nastopili organizirani in enotni za svoje življenjske pravice.

S. Polanec je nato s pozivom na delo za organizacijo zaključil lepo manifestacijo. Na shodu so zaupniki prodali veliko število izvodov »Delavske politike«, prišlo je na se je zopet 20 novih naročnikov. Akcijo

za »Delavsko politiko« pa vodita ss. Snol in Valenčak.

Velenje so postale zopet prava delavska trdnjava v Saleški dolini.

Šoštanj

Ker je klopotcu usta »mašil«. Nek naš sodrug hodi v šoštanjsko tovarno vsak dan dve uri daleč iz okolice in zopet zvečer toliko nazaj. Njegov sosed ima vinograd. Da bi se ubranil pred škorci, je sosed postavil v bližini delavčeve kočice ogromen klopotec z osmimi kladi, ki je delavcu noč in dan razbijal na ušesa, da ni mogel spati. Kako si naj pomaga siromak, da bo mogel drugo jutro na dolgo pot in cel dan delati v tovarni? Sel je zvečer v vinograd, zavezal klopotec in zjutraj navsezgodaj, preden je šel v tovarno, je zopet obiskal klopotec in ga odvezal, preden so prileteli grabežljivci, nenasitni škorci in vrabci. Sosedu pa to ni bilo prav. — Lepega dne je prišel nekdo pod klopotec in nameril na prestrašenega delavca puško; nekdo pa ga je pretepel z gorjačo, da so mu izpadli zobje. Delavec je zadevo ovadil orožništvu, a sedaj je dobil od sodišča vabilo, da se mora zagovarjati radi suma tatvine grozdia, česar ga je ovadil sosed. Delavec pa pravi, da na grozdje sploh ni hodil, ampak je samo klopotcu mašil »preglasna usta«.

Škofja vas

To so razmere! V »Delavski Politiki« št. 70 se nekdo zgraža nad stanovanjskimi razmerami, v katerih živi K. V. na Teharjih. Slično, če ne še slabše, se godi rodbinama Jelar in Haler v Škofji vasi, ki že od meseca aprila t. l. stanujeta v zelo tesni občinski drvarnici ob potoku Hudinji, ki grozi ob deževju drvarnico poplavitvi. Obe rodbini imata več malih otrok. Člani obeh družin živijo v najslabših življenjskih prilikah.

Nad tem se občinstvo vesplošno zgraža. Pozivamo vse merodajne činitelje, da posvetijo takim gnilim razmeram več pažnje. Pred 1. 1933, ko so bili še socialisti v občinskem odboru se take in še druge stvari niso smele dogajati ali občinske volitve 1. 1933, ki nikakor niso bile pravi izraz ljudske volje, so po vsej civilizirani Evropi znani metodi prinesle zmago JNS, ki s svojimi pristaši nemoteno odločajo v občinskem odboru v Škofji vasi. Upamo, da niso več daleč nove občinske volitve pod okriljem prave svobode, ki bodo naredile konec neznosnim razmeram ne samo tu, temveč še marsikje drugod po Sloveniji. Ako se tudi potem dopisje ne bo preskrbelo ubogima družinama primernejših prostorov, da bodo odpravljene sedanje skandalozne razmere v občinski drvarnici v Škofji vasi, bom vzel v roke bolj ostro krtačo, ki bo nekomur prišla do žive kože, kar bo zelo, zelo bolelo. Da pa ne bo kdaj mislil, da se koga bojim, se tudi podpisem: Lešnik Karl s Petelinjeka.

Ruše

Zdravnik in delavstvo. Čedalje bolj se množijo pritožbe s strani delavcev, ki so člani OUDZ proti tukajšnjemu zdravniku, tako, da smo primorani spregovoriti par besed v tej zadevi. Ni pa naš namen, da bi pretiravali in delali komu krivico! Ne, tega ne maramo! To, kar navajamo, so podatki, ki so nam jih povedali verodostojni ljudje iz lastne izkušnje. Predvsem se čujejo pritožbe bolnikov proti ordinacijskemu redu. Kolikor je nam znano, ima vsak zdravnik določeno uro, kadar začne ordinirati. Tega pri nas ni. Ako ...

Zadnji čas dobivamo pritožbe, da je gosp. zdravnik večkrat silno razburjen. Vemo, da človek ni zmeraj najboljši volje. Toda zdravnik se mora znati obvladati. Vprašali bi gosp. zdravnika, zakaj je takšen nasprotnik hranarine? Ako ne bi bilo hranarine, potem delavci tudi prispevkov ne bi plačevali in še marsičesa drugega ne. Na ...

Ptuj

Za brezposelne.

Na zadnji občinski seji je odbor podružnice Splošne delavske strokovne zveze predložil mestnemu svetu po s. Gabrijelu tole vlogo:

Z ozirom na grošnje brezposelnih se podpisani odbor Splošne delavske strokovne zveze Jugoslavije, podružnica v Ptuj, obrača na cenj. mestni svet z nujno prošnjo, da se vsled bližajoče se zime najdejo sredstva za preskrbo družin brezposelnih.

Res je poleti mestna občina zaposlovala najpotrebnejše brezposelne, a sedaj se pa že dolgo govori o obljubljenem kreditu za javna dela, na katerega pa brezposelni zamen čakajo in pri tem stradajo.

Ako se že ob priliki proračunske seje ni sprejelo predloga za zvišanje zneska za pomoč brezposelnim, četudi se je povedalo, kako priti do kritja, upamo, da bo mestni svet znal dobiti kakšno subvencijo ali posojilo, ki bo omogočilo, da naši brezposelni ne bodo to zimo kratkocmalno prepuščeni mrazu in lakoti.

Utisnuta ...

35 železničarjev po nedolžnem oklevetanih

Iz razprave proti žel. uradnikom Tumpeju in tovarišem.

V ponedeljek dopoldne se je nadaljevala v veliki dvorani okrognega sodišča v Mariboru razprava v tožbah 35 železničarjev. delavcev in uradnikov, proti bivšim voditeljem organizacije nacionalnih železničarjev v Mariboru g. Tumpeju, Prevolfišku in Tušku. Dvorana je bila nabito polna in je trajala razprava preko 2 uri, nakar jo je sodnik zopet preložil na 9. decembra ob 10. uri. Zaslisani bodo še v Beogradu uradniki Generalne direkcije, ki so bili meseca maja 1934 v komisiji, katera je preiskovala resničnost očitkov napram 35 železničarjem-tožnikom, ki so jih označili g. Tumpej in tovariši na seznamu kot nacionalno in državno nezanesljive.

Zaslisan bo še tudi kot priča bivši načelnik koroškega kolodvora, narodni poslanec g. Avgust Lukačič o tem, ali so obdolženi poslali ravno vtoževani seznam direktiji v Beograd ali kdo drugi.

V ponedeljek so bili zaslišani kot priče: načelnik glavnega kolodvora g. Perme, uradnik g. Gajšek in bivši podnačelnik g. Plantan, sedaj pri direktiji.

Priči g. Perme in Gajšek sta potrdila, da sta bila zaslišana od komisije o zadržanju številnih železničarjev na podlagi seznama, ki je imel tudi razne opazke glede osumljenja napisanih železničarjev, a glede vsebine očitkov se nista več spominjala. Potrdila sta pa, da sta se zlasti glede nekaterih iz seznama čudila, kako so mogli biti osumljeni in da je preiskava izpadla negativno glede vseh, ker se nikomur ni moglo ničesar dokazati, niti toliko, da bi bila sploh uvedena kaka disciplinska preiskava.

Podnačelnik g. Plantan pa se je točno spominjal, da je komisija iz Beograda predložila takrat ravno takšen seznam, kakor je sedaj vtoževan od teh 35 železničarjev, katerim se očita, da so hudi nasprotniki nacionalnih društev, da izražajo splošno mržnjo do istih povsod in da so najhujši tisti, ki so z modrim svinčnikom podčrtani, ter da

Deložacija revne starke v Ptuj.

Kakor izvemo, je tukajšnji hišni posestnik G. sodnijsko deložiral staro B., ki je pristojna na Breg in ker je tam niso hoteli, so ji enostavno vse stvari postavili na prosto pri Dravi, kjer je bilo vse borno imetje izpostavljeno dežju. Revo samo, ki je vsled premraženja obokela, je sresko načelstvo na intervencijo s. Šmida oddalo v bolnico.

Delavski pravni svetovalec

Žerjav. Vprašanje: Ali ima vdova po možu, ki je prejel nezgodno rento pri SUZORu po njegovi smrti pravico do vdovnine in povrnitve pogrebniških stroškov?

Odgovor: Do vdovnine ima življenjska družica (torej ne samo zakonska žena) člana OUDZ pravico samo tedaj, ako se je član pri delu, med potjo od doma na delo, ali obratno, smrtno ponesrečil. Pogrebna po umrlem možu pa se ji izplača v vsakem primeru, torej tudi v slučaju kasnejše smrti zavarovanca.

Širite naš list!

Meh za smeh

Poštene ženske.

Pri neki škandalozni sodni obravnavi je bilo med poslušalci tudi veliko odličnih dam, željnih, da slišijo pikantne podrobnosti.

Preden se je pričela obravnavati, je predsednik hotel odpraviti žensko občinstvo. Rekel je, da bodo ušesa poštenih žen izpostavljena zelo neprijetnim rečem.

Ko nobena ni hotela oditi s svojega prostora, se je predsednik odločil, da bo govoril jasneje:

— Ker podrobnosti te afere ne smejo slišati dame, ki količkaj cenijo svoj ugled, prosim vse poštene žene, da zapuste sodno dvorano.

In ker se tudi zdaj ni zgenila nobena, je zaklical predsednik:

— Ker so vse poštene žene odšle, vrzite ostale iz dvorane!

Lepo blago

po Din 8.— v

Trpinovem bazarju

ti propagirajo za dobre razmere v Avstriji. G. Tumpej je med razpravo tudi priznal, da je tisto opazko sam pripisal, a skupno z ostalima obdolžencema je trdil, da je ta seznam bil napravljen že davno, pred več leti, obdolženi Tušek je celo trdil, da je to že »zastarano«, tako da se ne spominja več točno, kedaj je bil seznam napravljen.

Tajnik organizacije narodnih železničarjev g. Zore je izpovedal, da je g. Tumpej tudi njemu in g. Artiču naročil, naj mu predložita seznam železničarjev v kurilnici, »nacionalno nezanesljivih«, a uradnik g. Artič je to odklonil, nakar se je g. Tumpej jezil in prinesel sam tak seznam, ki ga je moral g. Zore prepisati. Na seznamu je baže prečrtal tiste, ki so že bili vpokojeni.

Zastopnik dr. Reisman je še predlagal, da se zaslišijo priče tudi o tem, da se je za časa predsedovanja g. Tumpeja v organizaciji narodnih železničarjev v zadnjih letih napravljala cela vrsta seznamov železničarjev z opazkami, da so Nemci, nemčurji in avstrijanci, komunisti, protidržavni elementi, ter da jih je treba takoj, sukcesivno ali nemudoma premestiti, ali vpokojiti, ter da je bilo na takih seznamih nič manje kakor okrog 700 železničarjev, o katerih da je g. Tumpej trdil, da bo prodrl s svojimi predlogi za premestitev, če ne prej, pa takrat, ko bo v Kraljevem otvorjena delavnica drž. železnice. Sodnik si je izvedbo teh dokazov pridržal.

Ponuden je bil tudi dokaz po dr. Ravniku o tem, da je g. Tumpej s članom komisije Generalne direkcije g. Radosavljevičem ob priliki poslovanja v Mariboru hodil po Mariboru roko v roki.

Podnačelnik g. Plantan je kot priča izjavil, da nima nobenega sovraštva do g. Tumpeja in je zlasti vzbudila veselost opazka zastopnika, da bi naj bil g. Plantan jezen na Tumpeja, »ker ga g. Tumpej ni napravil za postajenačelnika«.

K volitvam predsednika v Zedinjenih državah ameriških 1936

Opozicija proti Rooseveltu narašča. — Najresnejši konkurent Floyd B. Olson

Resen nasprotnik predsednika Roosevelta je bil Hney Long, diktator Louisiane, ki je bil nedavno umorjen.

Pojavlja se nov mož, Floyd Bjernsterne Olson, guverner v Minessotti in voditelj »Farmer-Labour Parthye« v tej državi. Doslej se je tam vodil boj le med demokrati in liberalci. Po ponesrečenju Rooseveltovi gospodarstveni politiki se pa pojavlja neka nova močna ali tretja stranka. Prav za prav že obstoja tretja, to je socialistična stranka, ki je razmeroma močna. Vendar je v Ameriki pojem socializem meščanstvu in kmetom tako tuj, da še vedno iščejo izhoda iz krize drugje, ne pa v socializmu. Dejansko zahteva Amerika danes le varstvo kmetijskih in delavskih interesov, ni se pa še prilagodila načelu, ki bi Ameriko lahko rešilo iz grozečega poloma.

Olson je ustanovil »kmetiško delavsko stranko«, ki pa ni socialistična. Ta stranka zahteva odpravo kapitalističnega sistema produkcije in razdeljevanja blaga ter zahteva organizacijo vsega gospodarstva na kooperativni podlagi, češ, da bi ta sistem delavcem in farmerjem bolj koristil.

Olson ni socialist. Svojo popularnost si je pridobil s tem, da se je vedno energično zavzemal za interese delavcev in malih farmerjev. Tako je ob priliki stavke transportnih delavcev v Minneapolisu 1934 prepovedal, da bi stavkokazi opremjali tovrstne vozove ter diktatorično zahteval od podjetnikov, da so se izrekli za razsodišče v sporu, pri čemer so stavkujoči delavci dosegli vse svoje zahteve.

Tako si je Olson pridobil popularnost. Olsonovi prijatelji že danes napovedujejo, da bo ta 1936 predsedniški kandidat v Zedinjenih državah.

(Po Alan E. King.)

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnе v Mariboru. Telefon št. 2324

Za konzorcij izdaja in urejuje Viktor Eržen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Josip Ošlak v Mariboru.